

Jan van Rijckevorsel

Hakkaart voor Dummies

Hakkaart voor Dummies

Gebaar in de ruimte, 31x28 cm, 1977

Jan van Rijckevorsel

**Hakkaart
voor
Dummies**

Kopwit | *Leiden 2009*

I'm not a sufficiently shameless
exhibitionist...
I can only exhibit myself in disguise.
All my audacity derives from masks.

Philip Roth *The Counterlife* p. 274

De Boodschapper 1, 23 x 37,5 cm, 2002-2008

Inleiding

Een tekening is geen schilderij. Een schilderij hangt, een tekening niet; die ligt, en wel voor je, zodat je elke lijn op je gemak kan volgen. Mooist is nog als je een tekening met Adobe Photoshop 6.0 eerst in verkleinde vorm selecteert en dan dubbelklikt. Het 19-inch scherm valt even weg van de schrik en dan komen de contouren van de tekening scherm vullend vergroot naar voren als uit mist. Eerst denk je nog wat een vaag plaatje, even vaag als het micro formaat, maar dan, o wonder, wordt de lens scherp gesteld en haarfijn zie je elk lijntje en voilà het wonder van een tekening! Je blijft ernaar kijken. Daarom, een tekening is iets anders dan een schilderij en hier gaat het om tekeningen.

Joseph Conrad zegt dat *een artiest moet doen zien en moet doen voelen*. Hakkaart laat ons zien en doet ons voelen, maar wat doet hij zien en voelen?

Majorettes, 23,5 x 32 cm, 2008

Dit werk voert u binnen in de wondere wereld van de kluizenaar van de Dullebakkersteeg te Leiden. De krochten van Hakkaarts geest zijn als met een webcam gevolgd en de stills zien wij nu. Naaktheid, onthechting, vervreemding, het onbewaakte moment, naar niets starende blikken, groteske houdingen, soms verpakt in bedrieglijk vertrouwde genrestukjes. Een beeldverhaal in middeleeuwse trant waarin de hoofden groot en de ledematen verkronkeld zijn, zoals in de portalen van romaanse kerken langs de pelgrimsweg naar Santiago de Compostela. Aan Hakkaarts atelier op de hoek van de Dullebakkersteeg en de Haarlemmerstraat, is elke kop, elke blik, elk lijf en elke houding die hij schildert en tekent voorbij getrokken gelijk een pelgrimage.

Ruzie met zoon, 24,5 x 27,5 cm, 1980

Fer Hakkaart laat de kijker meekijken, als een voyeur ons samenzweerderig vragend: *'Zijn dit de krochten van mijn geest of doe ik maar alsof?'* Zit er nog wat achter? Wij kijken naar een wereld die de zijne is maar waarvan ook hij afstand neemt.

Genadeloze uitbundigheid in seks, pret en kleinburgerlijkheid toont meer de daad, de uiterlijke vorm, dan het gevoel. Men doet het allemaal, maar niet met elkaar. Dat scheidt bij Hakkaart geen band.

Automatiek, 25,5 x 34 cm, 1975-2007

Plato schreef dat er in de ideale staat geen kunstenaars zullen zijn: het leven wordt zelf kunst. En omgekeerd als de kunst van Hakkaart, zijn beeldverhalen, het leven is, dan is de spiegel koud en hard. Wie leeft dat aardse leven dat hij laat zien? Hakkaart zelf? Nee. Hijzelf is een heel nette meneer met dure schoenen en dito kostuum, every inch a gentleman. Een verfijnde, elegante, licht bekakte heer die het beest of beestje zo u wilt, in hem zo nu en dan uitlaat. En daar bent u nu getuige van. Hakkaart is een intelligente tekenaar van wie je niet weet of hij zelf nu ook steeds verbaasd is over wat uit zijn pen vloeit. Als je er met hem over praat word je niet veel wijzer. Veel woorden, veel omtrekkende bewegingen en veel te veel ontwijkende meegaandheid. Dat maakt het ook wel aardig. Of de woorden van de kunstenaar nodig zijn of dat het werk voor zichzelf spreekt is een oud verhaal. Het werk is zo beklemmend en intrigerend dat het niet van belang is wat, wie dan ook – de schrijver dezes inbegrepen – er aan toe te voegen heeft.

Kijken naar het werk van Hakkaart is een pelgrimage naar de cultuur van de man in de straat. Maar wel uitvergroot voor culturele dyslectici en uitgelegd door een exhibitionistische cynicus.

Pierrots, 26 x 32 cm, 1968

De stofkam van de tijd gaat zijn arbeid nog doen maar dat maakt niet uit voor iemand die al lang in rijkscollecties hangt. De caleidoscoop van zijn tekeningen, oud en nieuw werk, blijft fascineren omdat elke beschrijving tekort schiet. Er is altijd veel te zien op tekeningen van Hakkaart. De bekende figuren met hun groteske houdingen, grote hoofden en grote ogen die in het niets staren zijn ons inmiddels vertrouwd. U zou het zelf kunnen zijn op een raar moment dat u liever wilt vergeten. Het mogen dan wel de krochten van Hakkaarts ziel zijn die wij zien, maar de allegorische kracht ervan stijgt daar boven uit.

Eerste bezoek, 30 x 34 cm, 1982

Een Kunstenaar zal op eigen wijze het lot moeten aanvaarden, hoe wisselvallig dan ook, zeggen ze. Dit lot kan je op velerlei wijze opvatten. Hakkaart heeft aanvankelijk, na groot succes, een jaar of tien weinig geëxposeerd. Dat is ook zijn lot. Hij is inmiddels een 'come back kid' in de Nederlandse kunst. Een mengsel van Koch, Seurat en Hopper werd hij laatst in de krant genoemd (Marty Bax, Het Financieele Dagblad, 2/8/08). Wij zijn er gelukkig getuige van hoe Hakkaart zijn lot aanvaardt en zijn ziel weg tekent alsof de duivel hem op de hielen zit. Hakkaart heeft dan ook nooit tijd. Hij moet nog zoveel. Hij is pas 67 jaar oud.

Schandig laat, 20,5 x 13,5 cm, 1990

Soms is het geraas in Hakkaarts ziel verstomd, de cynicus zwijgt, de afstand is nul en het leven wordt kunst.

Oude man verleidt vrouw, 28,5 x 26 cm, 1984

Tekeningen van Hakkaart komen uit de ziel. Recht voor de raap en vanzelfsprekend, en dwingend. Maar wat een prachtige tekenhand heeft hij! De tekeningen wekken een prettige primaire en woeste begeerte op. Hebben! Nu! Allemaal!

Colofon

Boekverzorging

Dominiek van Gent

Letter

Chaparral Pro

Papier

130 grams Arctic volume white

Drukwerk

Mostert & van Onderen!

Bindwerk

Binderij Van Waarden

